

волевиявлення власника землі! | КиївВлада - Новини Києва й столичного регіону

4. Боднарчук О.Г. , Боднарчук О.І. Правове забезпечення здійснення регулювання відносин щодо користування чужою земельною ділянкою (суперфіцію) під час воєнного стану в Україні // Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №3. С. 271.

Смакула Н.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського
національного університету.
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права і процесу ЗУНУ
Зайцева-Калаур І. В.*

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ МЕДІА ПІД ЧАС ВІЙНИ

У сучасному світі медіа відіграють невід'ємну роль у житті людей. Вони оточують нас звідусіль: на екранах телевізорів, сторінках газет, у стрічці соціальних мереж. Але чи замислюємося ми про те, який вплив мають медіа на наше мислення та світогляд? Для чого людям потрібні медіа?

Ще до недавнього часу більша частка людей би сказали, що на них ніяк не впливає інформація, але з початком повномасштабної війни ми зрозуміли, що це не так. Війна в Україні має значний вплив на роботу самих медіа. Кожного дня журналісти стикаються з численними обмеженнями та ризиками, працюючи в умовах воєнного стану.

Важливу роль у спротиві ворогу відіграє своєчасне, достовірне та незаангажоване інформування громадян та світу про перебіг війни. У цьому контексті внесок українських медіа стає ще потужнішим, як ніколи.

Згідно зі статтею 34 Конституції України, кожна людина має право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен вправі вільно збирати, зберігати, використовувати та поширювати інформацію [1].

Це право є основоположним для демократичного суспільства, адже воно дозволяє людям вільно обмінюватися ідеями, думками та інформацією. Це, в свою чергу, сприяє розвитку відкритого та плюралістичного суспільства, де всі люди мають право бути почутими.

Закон України "Про медіа", який набрав чинності 31 березня 2023 року і є важливим етапом у проведенні медійної реформи, спрямований на забезпечення реалізації права на свободу вираження поглядів, на отримання різнобічної, достовірної та оперативної інформації, на забезпечення плюралізму думок і вільного поширення інформації, регулювання діяльності у сфері медіа [3].

Даний закон став першим серйозним оновленням медійного законодавства з далеких 1991-1993 років, коли Верховна Рада ухвалювала перші медійні закони. Який в свою чергу встановив збалансовані правила гри

для всіх учасників. Новелою стало і те, що тепер ринок виробляє і погоджує правила, а в разі порушень держава спочатку попереджає, а лише потім починає штрафувати. А також відбувся перехід до електронного документообігу, що значно покращує роботу.

Закон "Про медіа" містить ряд положень, які мають вплив на роботу медіа під час війни.

До таких положень належать: заборона на пропаганду війни та розпалювання міжетнічної ворожнечі; обов'язок дотримуватися балансу думок при висвітленні актуальних подій; запровадження системи спільного саморегулювання медіа [3].

Свобода слова та свобода медіа є основоположними принципами демократичного суспільства. В Україні ці права гарантовані Конституцією та низкою законів, зокрема Законом "Про медіа".

Стаття 4 Закону України "Про медіа" чітко окреслює принципи свободи діяльності у сфері медіа. До них належать:

- Свобода вираження поглядів і переконань: кожен має право вільно висловлювати свої думки та переконання, незалежно від того, чи з ними погоджуються інші.

- Свобода поширення, обміну та отримання інформації: інформація має бути вільно доступною для всіх, без цензури та необґрунтованих обмежень.

- Свобода діяльності суб'єктів у сфері медіа: це включає право вільно визначати зміст інформації, володіти та керувати медіа-організаціями, а також поширювати інформацію без втручання з боку держави [3].

Однак, важливо зазначити, що ці свободи не є абсолютними. Їх можна обмежувати, але лише з чітко визначених причин, передбачених законом. Такі обмеження мають бути пропорційними та необхідними для досягнення певної мети, наприклад, захисту національної безпеки, громадського порядку або прав інших людей.

Закон також чітко забороняє цензуру та незаконне втручання у діяльність медіа. Це означає, що держава не може диктувати, яку інформацію поширювати, а яку – ні. Медіа мають право вільно висвітлювати події та висловлювати різні точки зору, навіть якщо вони є критичними щодо влади [3].

Важливо також підкреслити, що свобода медіа не звільняє від відповідальності. Медіа мають дотримуватися етичних норм журналістики, бути об'єктивними та неупередженими, а також поважати честь і гідність особи.

В цілому, стаття 4 Закону "Про медіа" створює міцне підґрунтя для свободи слова та свободи медіа в Україні. Ці права є важливими для розвитку демократії, забезпечення доступу до інформації та реалізації права громадян на свободу самовираження [3].

У сучасній війні неправильне використання інформації призводить до реальних людських жертв. Тому положення Закону України "Про правовий режим воєнного стану" передбачають у статті 8 можливість втручання в діяльність медіа та обмеження поширення певної інформації. Закон "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" та відповідний указ передбачають обмеження свободи слова, визначені статтею 34 Конституції України [5].

Тож після початку повномасштабної військової агресії з боку росії

ведення журналістами інформаційної діяльності має певні обмеження. Насамперед вони стосуються поширення інформації про сили та засоби оборони країни. Так Наказ головнокомандувача Збройних сил України № 73 визначає перелік інформації, яка обмежується до оприлюднення. А, додаток 2 до цього наказу містить Перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії Збройних сил України, інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану [4].

Тобто даний наказ регулює порядок акредитації представників медіа під час воєнного стану, визначає перелік інформації, яку не можна розголошувати, встановлює порядок роботи журналістів у зоні ведення бойових дій.

Незважаючи на всі складнощі, українські медіа адаптуються до нових умов та знаходять способи продовжувати свою роботу. Журналісти використовують нові формати та канали для донесення інформації до аудиторії, об'єднуються з міжнародними колегами та шукають шляхи для підтримки один одного.

Війна робить медіа ще важливішими, ніж будь-коли. Журналісти не лише інформують людей, вони також розслідують злочини, доносять до влади проблеми та об'єднують суспільство навколо спільних цілей. Підтримка українських медіа – це не просто слова, це реальні дії, які кожен з нас може зробити.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96 – ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 29.04.2024).
2. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992 р. № 48 – ВР. Дата оновлення: 27.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
3. Про медіа. Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX – ВР. Дата оновлення: 11.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 29.04.2024).
4. Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України №73 від 03.03.2022 р. (Із змінами, внесеними згідно з наказом № 196 від 12.07.2022; № 266 від 03.10.2022; № 49 від 27.02.2023). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS36785?an=2> (дата звернення: 29.04.2024).
5. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12.05.2015 року № 389-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250. Дата оновлення: 19.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>